

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «Poststed»
«Kontakt»

Trondheim, 28.06.2024

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/5705

Saksbehandler:
Lise Rognes

Vedtak i klagesak om skadefelling av ulv i Nord-Odal med flere kommuner

Vi viser til klager på Statsforvalteren i Innlandet sitt vedtak 8. juni 2023 med senere utvidelser i vedtak 12. og 19. juni 2023. Klagesaken ble oversendt til oss 27. juni 2023. Klagene er fremsatt innenfor tidsfristen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak.

Vedtaket er fattet etter rovviltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Bakgrunn for saken

Per Jonas Mobråten i Odal beitelag tok kontakt på Statsforvalterens vakttelefon den 8. juni ca. kl. 7.30 og fremmet muntlig søknad om tillatelse til skadefelling av ulv. Søknaden ble senere fremsatt skriftlig i e-post 8. juni. Bakgrunnen var funn av to skadde lam i beiteområdene til Odal beitelag. SNO dokumenterte skadene som ulveskader. Samtidig var det sluppet rundt 600 søyer i nærområdet, samt at det var sau i tilgrensende beiteområder.

Statsforvalteren ga 8. juni 2023 muntlig skadefellingstillatelse på en ulv i Nord-Odal, Stange og deler av Løten, Elverum, Våler, Åsnes og Grue kommuner. Fellingsperioden ble satt til 8. juni 2023 til 19. juni 2023. Vedtaket ble nedfelt skriftlig samme dag.

I vedtak 13. juni 2023 ble fellingsområdet utvidet til å også omfatte deler av Eidsvoll og Nes kommuner. Videre ble fellingsperioden i vedtak 20. juni 2023 forlenget til 3. juli 2023.

Klagene

Det er mottatt klager fra Aktivt Rovdyrvern (ARV) og NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH).

Klagen fra ARV kan oppsummeres slik:

- ARV viser i klagen til at en kvote på inntil 10 ulver utenfor forvaltningsområdet for ulv er mye høyere enn forsvarlig for bestanden, da dette utgjør ca. 20 % av bestanden i Norge.
- ARV mener at bruk av løshund på jakt etter ulven er i strid med dyrevelferdsloven og viltlovens § 19 om human jakt. Dette virkemiddelet bør en snarest avvikle. En benytter det ikke i vanlig lisensjakt av dyrevelferdsmessige hensyn og da skal det heller ikke benyttes i jakt på et enkeltindivid.

Klagen fra NOAH kan oppsummeres slik:

- På generelt grunnlag er det problematisk at streifende ulv ikke kan bevege seg utenfor ulvesonen og med det blir det vanskeligere å få nye, genetisk verdifulle individer inn i bestanden
- Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt
- Statsforvalteren har ikke lagt ned tilstrekkelig innsats for å klargjøre individets genetiske status
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt. Det er kun vist til 2 påviste skader og dette er ikke tilstrekkelig til å karakteriseres som alvorlig skade
- Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.

Miljødirektoratet viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagen

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser i sin helhet til statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Rettslige rammer

Det rettslige utgangspunktet er at ulven er en fredet art. Statsforvalteren kan likevel fatte vedtak om skadefelling av ulv for å forhindre fremtidig skade på husdyr eller tamrein, innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling fastsatt av rovviltnemnden eller Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i den regionale forvaltningsplanen. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal i vurderingen særlig tas hensyn til

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtak skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr.

En tillatelse forutsetter at grunnvilkårene om at fellingen ikke er til skade for bestandens overlevelse og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd.

Kvotefor betinget skadefelling

I perioden 1. juni 2023 til og med 15. februar 2024 har de regionale rovviltmyndighetene myndigheten til å fastsette kvote for betinget skadefelling til statsforvalterne dersom bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. rovviltforskriften § 8, jf. § 7.

I region 4 og 5 er bestandsmålet for ulv nådd. Rovviltmyndighetene i region 4 og 5 har i vedtak 15. mai 2023 fastsatt en kvote på 10 ulv for betinget skadefelling. Vedtaket ble påklaget til Klima- og miljødepartementet som opprettholdt vedtaket i klageavgjørelse 14. juli 2023.

Miljødirektoratet bemerker at Statsforvalteren i Innlandet fattet vedtak om skadefelling 8. juni 2023. Vi vurderer at vedtaket er fattet innenfor rammene for delegert myndighet.

Til anførselen om at kvoten på inntil 10 individer av ulv er for høyt, bemerker Miljødirektoratet at kvoten er fastsatt av rovviltmyndighetene i eget vedtak 15. mai 2023. Som tidligere nevnt, har Klima- og miljødepartementet i sin klageavgjørelse opprettholdt vedtaket.

Bestandens overlevelse

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

Statsforvalteren har i sitt vedtak redegjort for bestanden og vurdert at det konkrete uttaket er innenfor bestandens tåleevne. På vedtakstidspunktet var kvoten belastet med ett dyr felt under skadefelling i Tynset kommune. Vi er enige med statsforvalteren at vedtaket er innenfor den betingede kvoten fastsatt av rovviltmyndighetene og også innenfor bestandens tåleevne.

Områdets betydning som beitemark

Området det er gitt tillatelse til felling i, er prioritert beiteområde iht. forvaltningsplanen for rovvilt i region 5/Hedmark. Statsforvalteren har vurdert området som er viktig beiteområde, og også vist til at det slippes et stort antall sau på utmarksbeite i området og i tilgrensende beiteområder. Vi tiltrer denne vurderingen og er enige.

Skadeomfang og potensiale for skade

Det er i en av klagenes anførte vilkår om skade ikke er oppfylt.

Tillatelsen til skadefelling er gitt med hjemmel i rovviltforskriften § 9 med tilhørende kommentarer. Som det fremgår av kommentarene er skadefelling et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon. Et element for å iverksette en

skadefelling, er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt.

I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

Statsforvalteren vurderte at området var et viktig beiteområde for sau i sommersesongen og at potensiale for fremtidig skade var stort. På vedtakstidspunktet var det i aktuelt område sluppet et stort antall sau. Det var dokumentert to lam tatt av ulv. Erfaringer fra tidligere år viser at ulv som oppholder seg i områder hvor sau beiter, kan forårsake omfattende skader på kort tid. Statsforvalteren vurderte at potensialet for fremtidig skade var stort dersom ulven fortsatte å oppholde seg i området. Det ble det vist til at det tidligere år, sist i 2022, har vært skadesituasjoner forårsaket av ulv. Videre opplyser statsforvalteren ved oversendelsen av klagen at det pr 23. juni forelå 25 dokumenterte skader forårsaket av ulv. Miljødirektoratet er enig i vurderingene knyttet til skadehistorikk og risikoen for fremtidige skader, og tiltrer disse.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Det er i en av klagenes anført at vilkåret om annen tilfredsstillende løsning/forebyggende tiltak, ikke er oppfylt.

Miljødirektoratet slutter seg til statsforvalterens vurderinger om mulighetene for å sette inn andre forebyggende tiltak for å forhindre fremtidig skade, og at det i den aktuelle situasjonen ikke var andre tilfredsstillende forebyggende løsninger enn å iverksette skadefelling. Det at området er et prioritert beiteområde, har betydning for hvor inngripende tiltak som vil være aktuelle å iverksette. Miljødirektoratet slutter seg til statsforvalterens vurderinger.

Genetisk viktig ulv

I henhold til nasjonale føringer skal det så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av DNA-prøver for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling. Det er viktig at statsforvalterne gjør en vurdering av om det kan være en mulighet for å få samlet DNA og avklart genetisk status, før vedtak om felling fattes. Samtidig vil det være nødvendig å avveie ønsket om genetisk avklaring for det aktuelle individet, opp mot den tapsrisikoen som påløper ved å utsette iverksettelse av et skadefellingsforsøk. Skader påført av ulv kan eskalere raskt, hvis felling ikke iverksettes og lykkes.

Statsforvalteren viser i sitt vedtak til at det på vedtakstidspunktet ikke forelå kjent forekomst av genetisk viktige individer i området. I tillegg skal fellingslaget samle inn hår- og møkk for DNA-analyser dersom de kommer over det, samt varsle SNO ved funn av genetisk materiale som må sikres.

Miljødirektoratet er enige med statsforvalteren at det på vedtakstidspunktet ikke forelå opplysninger om genetisk viktig individ i området. I denne konkrete situasjonen med manglende opplysninger om genetisk verdifull ulv, felling er i beiteprioritert område hvor potensialet for fremtidig skader vurderes å være stort, samt muligheten for å trekke tilbake vedtaket ved nye opplysninger, er direktoratet enig med statsforvalteren i at hensynet til å iverksette

skadefellingsforsøk veier tyngre enn behovet for å utsette iverksettelsen for å få en genetisk avklaring for dette aktuelle individet.

Bruk av hund til fellingsforsøk

Det er anført at tillatelsen til å bruke hund i fellingsforsøket er i strid med dyrevelferdsloven og viltlovens § 19 om human jakt. Miljødirektoratet bemerker innledningsvis at skadefelling ikke er å anse som ordinær jakt og viltloven § 19 kommer derfor ikke til anvendelse. Bestemmelsen har sin parallell i dyrevelferdsloven § 3 hvor det er krav til at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Klima- og miljødepartementets tiltakspakke har til formål å gjøre det lettere å felle ulv utenfor ulvesonen. Å tillate løs, på drevet halsende hund på den tiden av året hvor vilt med yngle- og hekketid er særlig sårbare, er utfordrende. Statsforvalteren har av den grunn satt vilkår for å begrense ulempene bruken av løs, på dreven halsende hund medfører. Vilåårene har til formål å hindre at viltet beskyttes mot faren for unødige påkjenninger og belastninger. Miljødirektoratet vurderer at tiltaket med de gitte vilkår, ikke er i strid med kravene som er satt for å ivareta viltet, jf. dyrevelferdsloven § 3. Det forutsettes at fellingslaget følger fastsatte vilkår.

Konklusjon

Miljødirektoratet viser til Statsforvalteren i Innlandet sitt vedtak og vurderingene knyttet til klagesaken i oversendelsesbrevet. Vi tiltrer i det vesentlige statsforvalterens vurderinger av saken. Vi finner ikke grunn til å endre Statsforvalterens vedtak 8. juni 2023 med utvidelser i vedtak 12. og 19. juni 2023.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Lise Rognes
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS

